

СТЕФАН СТАМБОЛОВ
АКО НЯКОЙ НИ ПОПИТА...

chitanka.info

Ако някой ни попита какво правят днес българите, ние, като туриме ръката си на сърцето, отговаряме му тия две думи: стоят и чакат. И наистина, тия са думите, с които най-добре може да се определи и охарактеризира нашето днешно положение. Ние всинца българите, тука и отсреща, само стоим и чакаме, а нищо не предприемаме, за нищо се не готвим.

Стоим ние и гледаме как турците се стягат, как се приготвят за последен отчаян бой, как провъзгласяват конституции, правят проекти и контранпроекти, как въоръжават и тия свои съплеменници, които надали са в състояние да излязат отвън прага на къщата си. Стоим ние и гледаме как в Цариград се събират дипломатите на цяла Европа на конференция, за да размислят какъв ред да се въведе в Турция, който и за Османската империя да не бъде унижителен и вреден, а в същото време да подобри положението и на бедната рая, т.е. да решат неразрешимата задача, как да стане така, щото и вълка да бъде сит, и овците цели. Стоим ние и чакаме да дойде Русия със своите силни войски, за да ни избави от неносното робство, а сами нищо не предприемаме, за нищо не се готвим. Може да кажат някои, че днес са дошли такива времена, когато наистина всичките българи трябва само да стоят и чакат и да гледат какво ще направят другите зарад тях. На такива, които вярваме, че се намират много из помежду ни, ние отговаряме, че това е едно от ония пагубни заблуждения, които са доводжали до пропаст всеки народ, които ги е следвал.

Когато цяла Европа е встревожена и с напрегнато внимание следи всяко изменение, всяко нова фаза на Източния въпрос, когато всяка от европейските сили следи всяка дипломатическа стъпка, всяко военно приготвление както на Турция, така и на съседите си, когато ние всинца сме в предвечерието на една страшна общоевропейска война, която може да пламне между великите сили и главната причина на която, може би, ще бъде, че те не могат или не ще могат да се споразумеят как да разделят помежду си владенията на османлиите, тогава ние, българите, на които свободата и живота, като народ самостоятелен и независим, е тясно свързана с това или онова решение на Източния въпрос, да стоим със сгърнати ръце и да чакаме да ни паднат от небето печени пилци, е и срамно, и глупаво, и престъпно.

Тогава какво трябва да правим ще попитат някои.

А ето какво.

Ние трябва да се съединим всинца в едно цяло и да се стегнем, за да посрещаме готови както решенията на конференцията, така и руско-турската война. И в двата тия случаи от нас се изискват да покажем знакове от живот разумен и самостоятелен, доказателства на нашето политическо и народно развитие и зрелост. Да, ние трябва още отсега, всинца да се съединим в едно цяло и да определим каква трябва да бъде нашата бъдеща деятелност.

Ако решенията на конференцията, както са те сега вече обезобразени и намалени от самите представители на европейските сили, се приемат от турското правителство, тогава ние, които проумяваме твърде добре, че те нищо съществено няма да изменят от съществуващия ред на работите в Турско и че от тях няма да излезе нищо добро за народа ни, трябва да въстанем всинца като един човек и с последни сили да опитаем пак щастието си на бойното поле, дето или ще спечелим свободата си, или всинца ни да унищожат нашите заклетии врагове за чест и слава на изтънчената европейска дипломация и на нашата покровителка Русия. Ако ли Русия, интересите на която са тясно свързани с нашите, не ни остави и бъде принудена от турското вироглавство и упорство да отвори бой с турците, то и в тоя случай ние трябва да бъдем готови, за да вземем живо и енергично участие във войната, която се отваря за нашето освобождение. Руските войски трябва да ни намерят готови да се присъединим с тях, за да им улесняваме всячески трудното дело на една племенна и религиозна война, която ще пламне на Балканския полуостров.

Знайно е, че за да се направи една каквато и да е работа, то има нужда от две неща: първо, от добра воля, второ, от средства. У нас за зла чест и двете тия неща, ако и да ги има, намират се в парализирано състояние и нужни са големи усилия, за да се положат в действие. Несъгласието, омразата, завистта, подлостта, интригантството и всичките други лоши качества на човека, които особено се добре развиват във всеки робски народ, пуснали са дълбоки корени помежду ни и парализират много добри и полезни дела за народа ни. Ако да бяхме малко по-честни и по-благородни, малко по-самопожертвовани и по-горещи патриоти, много работи не щяха да са сега така, както ги гледаме. Но това у нас го е нямало така, както е било нужно. Затова повечето от нашите народни работи са се раждали или недоносени, или мъртви.

Нашето отечество е в отчаяние. То е потънало в кръв и сълзи, то бедствува, след малко свършено да пропадне, а ние се късаме на партии, гоним се, правим си спънки и изхабяваме силите си в борба не само безполезна, но и вредна. Кой умен човек не би погледнал с укор и съжаление на тая наша деморализация, която особено е силно развита посред нашата емиграция? Но доста за това. Болестта има нужда от лек, и тоя трябва да се намери. Нашето спасение е в ръцете ни. Стига да поискаме, и ние от разглобен и парализиран труп можем да станем здраво и пъргаво тяло, способно да живее самостоятелен и разумен човешки живот. Да съединим в едно здраво и неразделно цяло всички честни и самоотвержени патриоти, че средства ще се намерят лесно. Да отхвърлим настрана всичко, що е гнило, неспособно, заразително и като се съберем под нашето обезславено и окървавено знаме, да докажем още веднъж пред цял свят, че ние умеем и знаем да се бием и да умираме за нашата свобода...

Публикувано е в „Нова България“, бр. 59 от 9.01.1877 г., като уводна статия, подпис: С.

Издание: Стефан Стамболов, „Запомни ме, Живот! Поезия и публицистика“, „Абагар“, С. 1993, Съставителство, предговор и приложение проф. д-р И. Радев.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.